

Potentielle målgrupper for pædagoguddannelsen og deres motivation

Overblik over udvalgte målgrupper og motivationsfaktorer

INDHOLD

Potentielle målgrupper for pædagoguddannelsen og deres motivation

1	Resumé	5
<hr/>		
2	Indledning	9
2.1	Kvalitet i dagtilbud kalder på dygtige pædagoger	9
2.2	Metode og data	9
2.3	Projektets organisering	9
2.4	Læsevejledning	10
<hr/>		
3	Rekruttering til den almindelige pædagoguddannelse	11
3.1	Pædagogstuderende kommer især fra hf og stx	12
3.2	Forestillinger om uddannelse og arbejdsliv farver studievalg	15
<hr/>		
4	Rekruttering til meritpædagoguddannelsen	17
4.1	3.000 medarbejdere i daginstitutioner er klar til merituddannelsen	18
4.2	Meritpædagog som sporskifte	20
4.3	Økonomisk tryghed og opbakning fra leder fremmer voksnes motivation for uddannelse	21
<hr/>		
5	Styrket gennemførelse af pædagoguddannelsen	23
5.1	Hver fjerde falder fra pædagoguddannelsen	23

5.2	Studiestart, trivsel og praktikken er vigtig for gennemførelse	24
<hr/>		
6	Uddannede pædagoger i daginstitutioner	27
6.1	Tal om pædagoger i daginstitutioner	27
6.2	To ud af tre pædagoger i daginstitutioner er på deltid	28
6.3	Hver femte pædagog er over 55 år	29
6.4	Nærværende ledelse og stabile kolleger motiverer	29
<hr/>		
	Appendiks A – Litteraturliste	32
<hr/>		
	Appendiks B – Metode og data	36
<hr/>		
	Appendiks C – Supplerende tabeller	43
<hr/>		

1 Resumé

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) præsenterer i dette notat tal og viden om målgrupper, som er relevante at rette indsatser mod for at rekruttere og fastholde pædagoger på dagtilbudsområdet. Notatet bygger på dels registeranalyser af målgruppernes størrelse, dels opsamling af pointer fra en række undersøgelser og rapporter, som afdækker forskellige aspekter af, hvordan man kan styrke målgruppernes motivation for at søge hen imod eller blive i pædagogfaget. Notatet indgår som del af projektet ”Flere pædagoger til daginstitutioner”, som undersøger, hvordan kommuner og professionshøjskoler arbejder for at få flere pædagoger til daginstitutioner. Projektet er udført med støtte fra Velfærds- og Forskningsfonden for Pædagoger. I tillæg til dette notat udgives også to notater om hhv. kommunernes og professionshøjskolernes indsatser for at rekruttere og fastholde flere i pædagogfaget og to inspirationsmaterialer målrettet kommuner og professionshøjskoler. Alle materialer kan ses på eva.dk.

Der er brug for at sikre flere pædagoger til daginstitutioner

Rekrutteringen af pædagoger til daginstitutioner er en central samfundsudfordring. Daginstitutioner af høj kvalitet, hvor børn trives og udvikler sig, er afhængige af dygtige og veluddannede pædagoger (fx Christoffersen et al., 2014). Helt aktuelt har vi national viden, der viser, at der er behov for at løfte kvaliteten i de fleste af vores daginstitutioner (EVA og VIVE, 2023). Samtidigt mangler vi allerede pædagoger til vores daginstitutioner, og udfordringen ser kun ud til at vokse i fremtiden. Prognoser peger på, at rekrutteringsudfordringen kan blive værre i de kommende år pga. lav ledighed blandt pædagoger, den demografiske udvikling og faldende interesse for pædagoguddannelsen.

Tre veje til flere pædagoger

For at få flere uddannede pædagoger i daginstitutioner er det relevant at fokusere på tre strategiske områder:

- **Styrke rekrutteringen til pædagoguddannelsen**, både den almindelige pædagoguddannelse og merituddannelsen.
- **Styrke gennemførelsen af pædagoguddannelsen**, så de studerende i højere grad gennemfører med et godt fagligt udbytte. Det gælder både i de perioder, de er på professionshøjskolerne, og når de er i praktik.

- **Understøtte fortsat fagligt engagement blandt uddannede pædagoger i daginstitutioner**, så nyuddannede kommer godt i gang, og erfarne og seniorer bevarer motivationen for faget og dagtilbudsområdet.

Dette notat ser på de målgrupper, der er i fokus for hver af de tre områder, og giver et overblik over dels det talmæssige potentiale i forskellige målgrupper, dels hvad vi ved fra forskning og tidligere undersøgelser har betydning for den pågældende målgruppe.

Notatet er relevant for nationale beslutningstagere og arbejdsmarkedets parter til at få indsigt i, hvor der ligger et uudnyttet potentiale, og hvilke faktorer det kan være relevant at tage i betragtning i forbindelse med udvikling af nye indsatser til de forskellige målgrupper.

Resultater

Overordnet set peger vi i notatet på, at der i alle målgrupper er et potentiale. Det gør vi med afsæt i vores analyser af registerdata om forskellige målgrupper af potentielle pædagoger til daginstitutioner samt vores opsamling af viden om målgrupperne fra eksisterende forskningslitteratur samt nyere undersøgelser.

Pædagogfaget er på radaren hos mange unge

I de senere år har der været et støt fald i antal optagne på pædagoguddannelsen, som er faldet med ca. 25 % siden 2016. Pædagogstuderende kommer især fra hf og stx. Undersøgelser viser, at det især er på stx, at der er et potentiale for at øge optaget. Ca. 1.300 stx-elever om året har pædagoguddannelsen med i overvejelserne om deres studievalg, men ender med ikke at søge eller søge noget andet som første prioritet. Det er næsten lige så mange som det antal stx-elever, der optages på pædagoguddannelsen hvert år. Dertil kommer, at ca. 15.000 unge om året arbejder som pædagogmedhjælper i deres sabbatår og dermed allerede har erfaring med det pædagogiske arbejde.

Vigtige motivationsfaktorer for at stimulere de unges interesse for uddannelsen er for det første at vække og udvikle deres faglige interesse, for det andet at udfolde deres forestillinger om pædagoguddannelsen ift. anvendelses- og praksisorientering samt fagligt niveau, og for det tredje at udfolde og nuancere deres forestillinger om arbejdslivet som pædagog, herunder temaer som beskæftigelsesmuligheder, meningsfuldhed, arbejdsvilkår og løn.

Over 3.000 ansatte er klar til merituddannelsen

En anden vej til at få flere uddannede pædagoger er at få flere til at søge ind på meritpædagoguddannelsen. Aktuelt arbejder der i de danske daginstitutioner 1.115 pædagogmedhjælper og 1.890 personer med en PAU/PGU, som både opfylder erfarings- og uddannelseskriteriet for at søge ind på merituddannelsen. Derudover arbejder der 2.970 pædagogmedhjælper, som opfylder erfaringskriteriet, men ikke uddannelseskriteriet.

Vigtige motivationsfaktorer for at stimulere de erfarne medarbejdere i daginstitutioner til at tage at en meritpædagoguddannelse er at adressere de økonomiske muligheder for at uddanne sig som voksen samt at synliggøre de muligheder for pædagogiske arbejdsopgaver i jobbet, som en uddannelse medfører. Endelig kan opbakning og tilskyndelse fra ledere være afgørende.

Styrket praktik og rettidig støtte til pædagogstuderende

Frafaldet på pædagoguddannelsen har været stigende siden 2017. For årgangen, der blev optaget i 2021, lå frafaldet på ca. 16 % i løbet af første studieår, og op imod hver fjerde studerende falder fra i løbet af fire års studie. Det svarer til ca. 1.000 om året, som begynder på pædagoguddannelsen, men ikke fuldfører.

Studiemiljøet har betydning for de studerendes motivation for at gennemføre uddannelsen og er derfor vigtigt at arbejde med, hvis frafaldsandelen skal ned. Det handler både om det generelle studiemiljø og særligt de svære overgange ved studiestart og praktik samt overgangen til specialiseringsdelen. En god studiestart og et understøttende studiemiljø forebygger frafald og fremmer trivsel. Omvendt er mistrivsel og stress faktorer, der øger risiko for frafald. Praktikken, som udgør en tredjedel af pædagoguddannelsen, er en følsom periode. For 19 % af de pædagogstuderendes giver deres oplevelse af praktikken dem mindre lyst til at arbejde inden for professionen efter endt uddannelse, og 57 % er ude for dårlige oplevelser med arbejdsmiljøet på praktikstedet.

Endelig er det relevant med et særligt fokus på studerende med behov for specialpædagogisk støtte. I 2020 var ca. 15 % af de studerende på professionshøjskolerne registreret som modtagere af handicaptillæg til SU og/eller specialpædagogisk støtte (SPS)¹. For disse studerende er en afgørende faktor for deres mulighed for at gennemføre uddannelsen, at de får den relevante støtte rettidigt, så de undgår unødvendige nederlag.

Faglighed og indflydelse gennem hele arbejdslivet i dagtilbud

Der arbejder omkring 30.000 pædagoger i dagtilbud, og hvert år får ca. 1.000 nyuddannede pædagoger deres første job i dagtilbud. Men halvdelen af de nyuddannede forlader dagtilbudsområdet inden for de første ti år på arbejdsmarkedet. To ud af tre pædagoger i daginstitutioner arbejder på deltid, og næsten hver femte pædagog er over 55 år. Der er således et stort potentiale i at understøtte de forhold, som giver pædagoger lyst til at blive i arbejdet og eventuelt øge deres timetal. Arbejdsglæde og motivation understøttes af en række vigtige faktorer, der er fælles for pædagoger på dagtilbudsområdet uanset anciennitet og alder. Det handler især om faglig og nærværende ledelse, stabile kollegarelationer og mulighed for faglig udvikling. Både det fysiske og psykiske arbejdsmiljø har betydning for, om pædagoger oplever, at de kan holde til at arbejde i dagtilbud.

¹ Der foreligger ikke tal for pædagoguddannelsen specifikt, men der er ikke noget, der tyder på, at tallet er lavere end på de andre professionsuddannelser.

Desuden kan mere indflydelse og fleksibilitet motivere pædagoger for at gå op i tid. For nyuddannede, som træder ind i deres første job, er det vigtigt, at de får tid og mulighed for at stille spørgsmål og indgå i en kollegial dialog.

Om datagrundlaget

Notatet bygger på EVA's analyser af registerdata og en opsamling af pointer fra eksisterende forskningslitteratur samt nyere undersøgelser.

2 Indledning

2.1 Kvalitet i dagtilbud kalder på dygtige pædagoger

Gode børneliv og gode arbejdsliv for pædagoger i daginstitutioner går hånd i hånd. Men vi står over for en stor udfordring i Danmark. Vi mangler uddannede pædagoger til vores daginstitutioner, og udfordringen ser kun ud til at vokse i fremtiden.

Vi ved, at de første år i børns liv er helt centrale. Når der er mangel på pædagoger, kan det potentielt true alle børns trivsel og udvikling, men det rammer især børn i udsatte positioner. Kvaliteten i daginstitutionerne er særligt vigtigt for denne gruppe børn, ligesom god understøttelse af denne gruppe børn forudsætter, at der er fagligt stærke pædagoger til at løse opgaven. De understøtter gode relationer mellem børnene, giver børnene tryghed, tilpasser udfordringer og sikrer, at alle børn er en del af børnefællesskaberne.

Mange aktører sætter for tiden initiativer i gang, som skal tiltrække pædagoger og afhjælpe pædagogmanglen. Vi ved dog for lidt om, hvilke strategier og indsatser der er mest lovende, og hvordan ressourcerne anvendes bedst til at sikre flest mulige til at søge pædagoguddannelsen og flere pædagoger til dagtilbudsområdet.

Dette notat belyser det talmæssige potentiale i forskellige målgrupper, samt hvad vi ved om forskellige målgruppers motivation.

2.2 Metode og data

Notatet bygger dels på analyser af registerdata, dels på en opsamling af pointer fra eksisterende forskningslitteratur samt nyere undersøgelser.

2.3 Projektets organisering

Projektet er udført med støtte fra Velfærds- og Forskningsfonden for Pædagoger af en projektgruppe bestående af chefkonsulent Line Buer Bjerre, seniorkonsulent Lea Selsing, konsulent Freja Ditte Jakobsen, konsulent Valeriya Sapunova, konsulent Melanie Anfinen Lautrup, juniorkonsulent Helena Husum, juniorkonsulent Malene Eghøj og chefkonsulent Bella Marckmann (projektleder).

Undervejs har projektgruppen fået sparring af en følgegruppe med repræsentanter for BUPL, Kommunernes Landsforening, Børne- og Kulturchefforeningen, FOA, Pædagogstuderendes Landssammenslutning, Danske Professionshøjskoler, Århus Kommune, Københavns Professionshøjskole og Taskforce for uddannelse og rekruttering.

2.4 Læsevejledning

Dette notat udgives som en del af projektet ”Flere pædagoger til daginstitutioner”. Ud over dette notat udgives notatet *Kommunernes indsatser for at sikre nok pædagoger i vores daginstitutioner* samt *Professionshøjskolernes indsatser for at øge optag og gennemførelse på pædagoguddannelsen* og to inspirationshæfter målrettet hhv. kommuner og professionshøjskoler. Alle materialerne kan ses på eva.dk.

Notatet er bygget op om fire kapitler. De første to kapitler ser på rekruttering til henholdsvis den almindelige pædagoguddannelse og meritpædagoguddannelsen. Næste kapitel ser på gennemførelse og frafald på pædagoguddannelsen. Sidste kapitel ser på uddannede pædagoger i daginstitutioner, herunder nyuddannede, pædagoger på deltid og seniorer.

Hvert kapitel indleder med et overblik over målgruppens størrelse baseret på vores analyser af registerdata. Derefter opsamles kortfattet pointer fra forskningslitteratur og undersøgelser, som belyser faktorer af betydning for målgruppens motivation.

3 Rekruttering til den almindelige pædagoguddannelse

Langt de fleste, som uddanner sig til pædagog, søger ind og bliver optaget på den ordinære pædagoguddannelse. Pædagoguddannelsen er Danmarks største videregående uddannelse og udbydes 24 steder i landet fordelt på de seks professionshøjskoler. Tabel 3.1 herunder viser udviklingen i optaget på pædagoguddannelsen siden 2016.

Tabel 3.1
Optagne på pædagoguddannelsen 2016-2023

Antal optagne

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Optagne på pædagoguddannelsen	5.296	5.100	4.957	4.869	4.955	4.781	4.155	3.968
Procentvis udvikling fra året før		-4 %	-3 %	-2 %	+2 %	-4 %	-13 %	-5 %

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet, Den Koordinerede Tilmelding (KOT) (Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2023).

Tabellen viser med undtagelse af 2020 et støt fald i antal optagne på pædagoguddannelsen, hvor det seneste optag på 3.968 nye studerende i 2023 repræsenterer et fald på 5 % fra året før og på ca. 25 % siden 2016. Det er dermed meget relevant at interessere sig for potentialet for øge søgningen og vende denne udvikling.

Veje ind i pædagoguddannelsen – hvem er i målgruppen?

Man kan blive optaget på pædagoguddannelsen med et af følgende optagegrundlag:

- En gymnasial eksamen (eux, hf, hhx, htx eller stx)
- En relevant erhvervsuddannelse (den pædagogiske assistentuddannelse eller social- og sundhedsassistentuddannelsen)
- Fire gymnasiale enkeltfag: dansk A, engelsk B, samfundsfag C samt ét valgfrit fag på C-niveau.

Kilde: ug.dk.

3.1 Pædagogstuderende kommer især fra hf og stx

Det er primært elever fra de gymnasiale uddannelser, som bliver optaget på den ordinære pædagoguddannelse. Men også unge fra de erhvervsfaglige uddannelser eller unge med andre uddannelsesbaggrunde bliver optaget på uddannelsen.

Tabel 3.2 herunder viser optagne på pædagoguddannelsen fordelt på adgangsgrundlag i 2022 og 2023.

Tabel 3.2
Optagne på pædagoguddannelsen fordelt på adgangsgrundlag
2022 og 2023

Adgangsgrundlag	2023 Antal	Procent	2022 Antal	Procent
Gymnasiale uddannelser				
Stx	1.332	34 %	1.346	32 %
Hf	1.426	36 %	1.427	34 %
Hhx	289	7 %	290	7 %
Htx	74	2 %	84	2 %
Erhvervsuddannelser				
Eud	158	4 %	162	4 %
Eux	139	4 %	155	4 %
Andet				
Udenlandske eksamener, herunder fra Færøerne og Grønland	98	2 %	80	2 %
Andet, herunder gymnasiale enkeltfag	452	11 %	611	15 %
I alt	3.968	100 %	4.155	100 %

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet - Den Koordinerede Tilmelding (KOT).

Tabellen viser, at ca. 80 % af de optagne på pædagoguddannelsen optages på baggrund af en gymnasial uddannelse. De største grupper er elever med enten hf eller stx, som udgør henholdsvis 36 % og 34 % af de optagne i 2023.

3.1.1 Potentiale for at øge søgningen, især blandt stx-elever

Der er samlet set årligt omkring 50.800 personer, der gennemfører enten en gymnasial uddannelse eller en PAU- eller SOSU-A-uddannelse, og som derved har forudsætningerne for at søge ind på pædagoguddannelsen (se appendiks C). Det er dog langt fra alle, der reelt kan siges at være i målgruppen. For at komme lidt tættere på det reelle potentiale for at øge søgningen til pædagoguddannelsen, kan vi trække på EVA's undersøgelse *Valg og fravalg af uddannelserne til lærer, pædagog, socialrådgiver og sygeplejerske* (EVA, 2023). Analysen bygger på en spørgeskemaundersøgelse,

hvor spørgsmål omkring studievalg blev stillet til alle studerende, der blev optaget på en videregående uddannelse i sommeren 2022. Undersøgelsen viste, at 3 % af alle optagne på videregående uddannelser i 2022 svarer, at de havde overvejet pædagoguddannelsen uden at søge den, mens 1 % havde søgt, men på en lavere prioritet. Tilsammen er der således 4 % af alle optagne, som potentielt kunne være interesserede i at søge pædagoguddannelsen, men som ikke har gjort det. Kigger man på optagelsestal fra 2022, hvor 60.034 studerende blev optaget på videregående uddannelser, vil det svare til ca. 2.400 personer, heraf ca. 1.800, der overvejer uden at søge, og ca. 600, der søger på en lavere prioritet.

Den følgende tabel benytter tallene fra undersøgelsen (EVA, 2023) til at beregne et estimat af andelen af studerende, der overvejer pædagoguddannelsen, fordelt på de forskellige optagegrundlag.

Tabel 3.3
Estimeret antal studerende, der overvejer pædagoguddannelsen

Fordelt på adganggrundlag

Adganggrundlag	Har overvejet uden at søge		Har ansøgt på lavere prioritet	
	Procent	Estimeret antal	Procent	Estimeret antal
Stx	60 %	1.080	50 %	300
Hf	16 %	288	23 %	138
Hhx	11 %	198	6 %	36
Htx	5 %	36	4 %	24
Eud/eux	3 %	54	5 %	30
Andet	5 %	90	11 %	66
I alt	100 %	1.800	100 %	600

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra udgivelsen *Valg og fravalg af uddannelserne til lærer, pædagog, sygeplejerske og socialrådgiver* (EVA, 2023).

Note: Tallene er estimeret på baggrund af andelen fra spørgeskemaundersøgelsen og er derfor behæftet med en vis usikkerhed.

Tabellen viser, at stx-elever udgør 60 % af dem, der har overvejet pædagoguddannelsen uden at søge, og 50 % af dem, der har søgt på en lavere prioritet. Det betyder, at ca. 1.300 stx-elever om året har haft pædagoguddannelsen med i overvejelserne om deres studievalg, men endt med ikke at søge eller søge noget andet som førsteprioritet. Det er næsten lige så mange som det antal stx-elever, der optages på pædagoguddannelsen hvert år. Hf-elever udgør imidlertid kun 16 % af dem, der overvejer uden at søge, og 23 % af dem, der søger på en lavere prioritet, svarende til ca. 400 elever årligt.

3.1.2 ”Ufaglærte studenter” spredt på mange brancher

En gruppe, som potentielt kunne være relevant for pædagoguddannelsen, er de såkaldt ”ufaglærte studenter”, dvs. personer, som har gennemført en gymnasial uddannelse, men som efter fem år

stadig ikke er i gang med eller har fuldført en erhvervskompetencegivende uddannelse. Tabel 3.4 giver et overblik over denne gruppe.

Tabel 3.4
Personer med gymnasial, men uden erhvervskompetencegivende uddannelse

Bestået gymnasial eksamen for mere end fem år siden, 2021

Alder	Beskæftigede	Ledige	Uden for arbejdsstyrken	Antal
Under 30 år	5.428	222	951	6.601
30-49 år	15.958	321	1.772	18.051
49 år og derover	26.527	588	6.218	33.333
I alt	47.913	1.131	8.941	57.985
Beskæftigede fordelt på brancher				
Landbrug, skovbrug og fiskeri	427			
Kultur, fritid og anden service	2.682			
Uoplyst aktivitet	102			
Industri, råstofvinding og forsyningsvirksomhed	4.607			
Bygge og anlæg	1.082			
Handel og transport mv.	12.867			
Information og kommunikation	3.883			
Finansiering og forsikring	3.582			
Ejendomshandel og udlejning	1.354			
Erhvervsservice	7.111			
Offentlig administration, undervisning og sundhed	10.216			
I alt	47.913			

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik.

Note: Personerne skal være i befolkningen og mellem 15-69 år pr. 31. dec. 2021 for at indgå. Personernes højeste uddannelse er målt pr. 31. oktober 2021 (kotre). De personer, som er startet på en uddannelse efter færdiggørelsen af ungdomsuddannelsen, men som har afbrudt, medregnes i gruppen. Kun de, der har en gymnasial uddannelse som højest gennemførte uddannelse pr. 31. oktober 2021, og som har gennemført den gymnasiale uddannelse mindst fem år før d. 31. oktober 2021, er medtaget. Deres beskæftigelsesstatus (RAS) er målt ultimo november 2021.

Tabel 3.4 viser, at 57.985 personer i alt har gennemført en gymnasial uddannelse uden senere at gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse. Heraf er de 47.913 i beskæftigelse, 1.131 er ledige, og 8.941 er uden for arbejdsstyrken. Blandt de ledige er ca. halvdelen, 588 personer, over 49 år.

Ca. hver fjerde af de beskæftigede, 10.216 personer, arbejder inden for branchen Offentlig administration, undervisning og sundhed, hvor også pædagogmedhjælpere hører til. Disse personer er således inkluderet i målgruppen for den pædagogiske merituddannelse, som behandles i kapitel 4.

De største brancher i øvrigt er Handel og transport, hvor 12.867 arbejder, Erhvervsservice, hvor 7.111 arbejder, og Industri, råstof og forsyningsvirksomhed, hvor 4.607 arbejder.

3.2 Forestillinger om uddannelse og arbejdsliv farver studievalg

De følgende afsnit opsummerer pointer fra undersøgelser af unges studievalg, ift. hvad vi generelt ved er vigtigt, når unge vælger uddannelse, og hvad vi ved om unges overvejelser om pædagoguddannelsen specifikt.

EVA's undersøgelser af unges studievalg generelt og professionsuddannelserne specifikt peger på, at de unges overvejelser handler om selve uddannelsen og om arbejdslivet efter uddannelsen.

3.2.1 Unges studievalg handler om faglig interesse og mulige identiteter

Når man spørger unge, hvad der har haft betydning for deres valg af uddannelse, er det mest almindelige svar, at det handler om faglig interesse for uddannelsen og muligheden for at få et spændende job som færdiguddannet (EVA, 2021). Det skal ses i sammenhæng med, at forskningen peger på, at studievalget for mange hænger sammen med deres identitetsdannelse (fx Illeris et al., 2002; Holmegaard et al., 2014; Hutter, 2004). Ud fra dette perspektiv er det centralt, at studievalget skal kunne sættes ind i en selvfortælling, der handler om den identitet, man som ung er i færd med at opbygge. Om unge ser pædagoguddannelsen som fagligt interessant og arbejdet som pædagog som spændende, hænger ikke kun sammen med det faglige indhold, men også med hvordan de unge de ser sig selv i forhold til andre og i forhold til det billede, de har af pædagogprofessionen. Det er derfor vigtigt, at man i arbejdet med at synliggøre pædagoguddannelsen for børn og unge har et bredt fokus på at vise, at rollen som pædagog både er eftertragtelsesværdig, tilgængelig og noget, man som ung kan se sig selv i (Holmegaard, 2021).

3.2.2 Anvendelsesorienteret uddannelse og muligheden for at gøre en forskel tiltrækker

Ser man på, hvad de unge, der har valgt professionsuddannelser, fortæller, handler deres begrundelser både om selve uddannelsen og om arbejdslivet bagefter. For dem er det en styrke ved professionsuddannelserne, herunder pædagoguddannelsen, at den er anvendelsesorienteret og indeholder både teoretiske og praktiske elementer (Danske Professionshøjskoler, 2022). Ligeledes angiver næsten alle, der har valgt pædagoguddannelsen, at de lægger vægt på muligheden for at gøre en positiv forskel for andre (EVA, 2023). Udsigten til gode beskæftigelsesmuligheder og det forhold, at man kan læse til pædagog mange steder i landet, er også faktorer, der tiltaler de unge (EVA, 2023).

3.2.3 Bekymring for arbejdsvilkår i professionen og fagligt niveau på uddannelsen afskrækker

Ser man omvendt på unge, der har overvejet, men fravalgt pædagoguddannelsen, er det primært forestillingerne om arbejdslivet i professionen, der fylder. Halvdelen af de unge, som har overvejet pædagoguddannelsen, angiver således dårlige arbejdsvilkår som begrundelse for, at de valgte uddannelsen fra, og en lignende andel angav lav løn som begrundelse (EVA, 2023). Der er også en gruppe unge, som fravælger uddannelsen pga. forestillinger om, at det faglige niveau under uddannelsen er for lavt – det gælder ca. hver femte af dem, som har overvejet, men fravalgt pædagoguddannelsen, og især for de fagligt stærke unge med et gymnasialt karaktergennemsnit på 10 eller derover (EVA, 2023).

3.2.4 Mange unge mangler et kvalificeret grundlag for uddannelsesvalg

I flere kvalitative undersøgelser af unges valg af professionsuddannelser peges der på, at der i deres ungdomsuddannelser har været en implicit forventning om, at universitetet er ”hovedvejen”, når det gælder videregående uddannelse. Det gælder navnlig de fagligt stærke unge (Danske Professionshøjskoler, 2022a; EVA, 2022b). Der peges også på, at mange unge ikke har kendskab til, hvordan uddannelsen foregår, og hvilke efteruddannelses- og karrieremuligheder pædagoguddannelsen åbner. I det omfang at de unge ikke møder uddannelserne og professionerne gennem deres skolegang, dannes deres forestillinger typisk via medie billedet og via deres netværk i form af familie og venner. Dette kan betyde, at de vælger uddannelse ud fra relativt forsimplede og undertiden forældede forestillinger om, hvad pædagoger kan beskæftige sig med (Danske Professionshøjskoler, 2022). Omvendt er der en stor gruppe unge, der stifter bekendtskab med arbejdet i daginstitutioner via job som pædagogmedhjælper eller vikar i deres sabbatår – det gælder faktisk omkring hver fjerde, der starter på en videregående uddannelse. Mødet med arbejdet har fået ca. tre ud af ti til at være mere interesseret i at uddanne sig til pædagog, mens fire ud af ti er blevet afskrækket (EVA, 2023b).

4 Rekruttering til meritpædagoguddannelsen

En anden vej til at få flere uddannede pædagoger er at få flere til at søge ind på meritpædagoguddannelsen. Forudsætningen for at tage merituddannelsen er, at man har erfaring fra pædagogisk arbejde. Merituddannelsen svarer til den almindelige pædagoguddannelse med hensyn til det faglige indhold og eksamenskrav, men omfatter kun to korte ulønnede praktikperioder. De to lønnede praktikperioder erstattes af den forudgående erhvervs erfaring. De studerende på merituddannelsen er således typisk voksne, som allerede arbejder i daginstitutioner.

Veje til meritpædagoguddannelsen

Over 25 år: Personer over 25 år skal kunne dokumentere **to års erhvervs erfaring** fra pædagogisk eller pædagoglignende arbejde på minimum 30 timer om ugen med minimum ét års sammenhængende ansættelse.

Under 25 år: Personer under 25 år skal have minimum **fem års erhvervs erfaring** fra pædagogisk eller pædagoglignende arbejde med mindst 27 arbejdstimer om ugen.

Adgangsgivende eksamen

Følgende eksaminer giver adgang:

- Gymnasial eksamen
- Social- og sundhedsassistentuddannelsen (sosu-assistent) med dansk på C-niveau, naturfag på C-niveau og engelsk på D-niveau
- Pædagogisk assistentuddannelse (PAU) med dansk på C-niveau, samfundsfag på C-niveau og engelsk på E-niveau.
- Fire gymnasiale enkeltfag: dansk på A-niveau, engelsk på B-niveau, samfundsfag på C-niveau og et valgfrit fag på C-niveau.

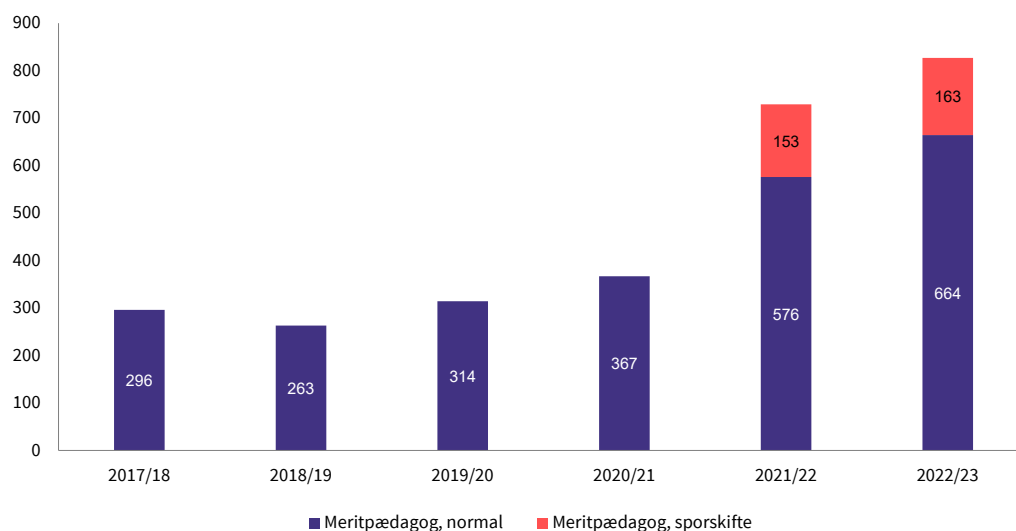
Personer uden adgangsgivende eksamen kan få foretaget **en Individuel kompetencevurdering (IKV)**. Her bliver man vurderet på, om ens samlede viden og kompetencer kan sidestilles med en adgangsgivende eksamen.

Kilde: ug.dk.

Figur 4.1 viser udviklingen i optaget på meritpædagoguddannelsen.

Figur 4.1
Antal optagne på meritpædagoguddannelsen

2012/13-2022/23

Kilde: Danske Professionshøjskoler. (2023). *Fakta om merituddannelserne*.

Note: Der er svarkategorier, som ikke er i figuren, da der ingen besvarelser er i den pågældende kategori.

I skoleåret 2022/2023 havde meritpædagoguddannelsen et optag på 827 personer. Der er sket en markant stigning i optaget på meritpædagog siden skoleåret 2012/2013, hvor 309 blev optaget på meritpædagoguddannelsen. Det viser tal fra de danske professionshøjskoler (Danske Professionshøjskoler, 2023a). Der er i samme periode åbnet nye muligheder for at tage merituddannelse, i kraft af at det er blevet muligt at tage meritpædagoguddannelsen som sporskifte, og en opblødning af i kravet om relevant erhvervs erfaring, som blev indført med aftalen om minimumsnormeringer fra 2020.

4.1 3.000 medarbejdere i daginstitutioner er klar til merituddannelsen

Arbejdernes Erhvervsråd (AE) har undersøgt, hvor mange der opfylder kravene til at begynde på en meritpædagoguddannelse, samt hvor mange der vil kunne påbegynde uddannelsen med opkvalificering (Arbejdernes Erhvervsråd, 2022). Potentialet er både undersøgt blandt personer, der har aktuell beskæftigelse på daginstitutionsområdet, og blandt personer, der enten har aktuell beskæftigelse i en anden branche eller ikke er i beskæftigelse, men som stadig opfylder kravene. Oversigt over personer, som ikke arbejder i daginstitutioner, kan ses i appendiks C.

Tabel 4.1 viser potentialet blandt personer, der arbejder i daginstitutioner.

Tabel 4.1
Potentielle ansøgere til meritpædagog blandt aktuelt beskæftigede på daginstitutionsområdet

	PAU/PGU	Pædagogmedhjælpere	I alt
I alt med pædagogisk erfaring	2.850	22.250	25.100
- Heraf opfylder erfaringskriterie og uddannelseskriterie	1.890	1.115	3.005
- Opfylder erfarings-, men ikke uddannelseskriterie	-	2.970	2.970
- Heraf med gymnasial uddannelse	165	1.085	1.250
- Heraf med hf-enkeltfag	15	35	50
- Heraf med PAU/PGU	1.890	-	1.890

Kilde: Arbejdernes Erhvervsråd. (2022). *Rekrutteringspotentialet til meritpædagoguddannelsen*.

Tabellen viser, at der aktuelt er 1.115 pædagogmedhjælpere og 1.890 personer med en PAU/PGU, som både opfylder erfarings- og uddannelseskriteriet, og derudover 2.970 pædagogmedhjælpere, som opfylder erfaringskriteriet, men ikke uddannelseskriteriet.

Løn under uddannelse til meritpædagog

KL og FOA har indgået en midlertidig aftale om vilkår for ansatte under deltagelse i meritpædagoguddannelsen, som giver kommunerne mulighed for at udbetale løn til deres ansatte under uddannelse. Aftalen gælder for ansatte i vuggestue, dagpleje og børnehaver mv., som derfor kan uddanne sig til meritpædagog med løn under uddannelsen. Aftalen gælder fra 1. december 2023 og frem til foreløbigt 1. august 2030.

Hvis man ikke er ansat på dagtilbudsområdet, har man som kommunalt ansat mulighed for at ansøge økonomisk støtte ifm. uddannelse til meritpædagog via Statens Voksenuddannelsesstøtte (SVU). SVU er en uddannelsesstøtte, den studerende har mulighed for at modtage på uddannelsens første år, hvor der studeres på fuld tid. På uddannelsens andet og tredje år er der mulighed for deltidsarbejde ved siden af studiet.

Kilde: KL. Notat. Meritpædagoguddannelsen.1.dec.2022, svu.dk og Aftalen om minimumsnøringer dec. 2020., pkt.7, finansloven 2023 samt Aftale om understøttelse af udmøntning af opkvalificeringspulje på dagtilbudsområdet.

4.2 Meritpædagog som sporskifte

Siden 2021 har det også være muligt for professionshøjskoler at udbyde meritpædagoguddannelsen som såkaldt sporskifte, dvs. til personer, som i forvejen har mindst en bacheloruddannelse. Der er mulighed for at uddanne sig til meritpædagog som sporskifte i København hos Københavns Professionshøjskole (fra 2021), i Odense hos UCL (fra 2022), i Aarhus hos VIA University College (fra 2022) og i Aalborg hos UCN (fra 2023). Uddannelserne kører i øjeblikket som forsøg.

Veje til meritpædagog som sporskifte

Adgang til meritpædagoguddannelse som sporskifte forudsætter:

- At ansøgeren er mindst 25 år og har gennemført en uddannelse på mindst bachelorniveau
- At ansøgeren senest ved studiestart har en ansættelse som pædagogmedhjælper på mindst 30 timer om ugen.

Kilde: ug.dk.

I skoleåret 2022/23 blev 163 personer optaget på sporskifteuddannelsen på tværs af landet.

4.2.1 3.500 ledige er potentielle sporskiftere

Målgruppen for pædagogmerituddannelsen som sporskifte er således potentielt alle med mindst en bachelorgrad, men i praksis må det formodes, at overvejelser om sporskifte vil være mest udbredte blandt personer, der er ramt af ledighed. Der kan naturligvis også være andre grunde, fx ønske om en anden type arbejdsliv, men antallet af personer, der har sådanne ønsker, er svært at kvantificere. For at indkredse målgruppen har vi derfor opgjort antallet af personer med mindst en bachelorgrad, som er langtidsledige, dvs. at de har været ledige i mindst ét år.

Tabel 4.2 herunder viser denne gruppe.

Tabel 4.2
Langtidsledige med mindst en bachelorgrad

2021

	2021
Akademisk bachelor eller kandidat	2.617
Professionsbachelor (ikke pædagog)	885
Total	3.502

Kilde: Egne beregninger ved brug af registerdata fra Danmarks Statistik.

Note: For at indgå i tabellen skal personen 1) have gennemført mindst en bacheloruddannelse, som ikke er pædagoguddannelsen; 2) ikke være i uddannelse eller beskæftigelse mellem 30. november 2020 og 30. november 2021 (statustidspunkt); 3) modtage dagpenge

eller kontanthjælp; 4) Ikke have modtaget andre ydelser i perioden (SU, barsel, sygedagpenge); 5) ikke være uden for arbejdsmarkedet (f.eks. pension).

Tabellen viser, at der er 3.502 personer med mindst en bachelorgrad, som var langtidsledige pr. 30. november 2021. Det skal hertil bemærkes, at ledigheden, herunder langtidsledigheden, er faldet siden da.

4.3 Økonomisk tryghed og opbakning fra leder fremmer voksnes motivation for uddannelse

Der er ikke mange systematiske undersøgelser af, hvad der motiverer pædagogmedhjælpere i daginstitutioner til at tage meritpædagoguddannelsen. EVA's undersøgelser *Fra ufaglært til faglært* (EVA, 2015) og *Virkningsfuld rekruttering af VEU-kursister* (EVA, 2024) kan dog kaste lys over nogle generelle forhold, der har betydning for voksnes motivation til at tage videre uddannelse, og som kan formodes også at gælde for meritpædagoguddannelsen.

4.3.1 Økonomiske forhold betyder meget

Økonomiske forhold er typisk den vigtigste faktor i voksnes beslutning om at tage videreuddannelse. Som udgangspunkt er det en økonomisk fordel at være uddannet pædagog, da man får en højere løn, men for voksne, der ofte har økonomiske forpligtelser, vil usikkerhed om økonomi under uddannelsen ofte være en barriere. Derfor vil muligheder for arbejdsgiverbetalt uddannelse, betalt frihed til at deltage i uddannelse eller mulighed for at tage hele eller dele af uddannelsen med løn alt andet lige gøre det lettere at motivere pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter til at tage merituddannelsen. For nogle vil vejledning i, hvad der er af muligheder, og adgang til økonomisk rådgivning om disse også være en hjælp til at træffe beslutningen.

4.3.2 Oplevelse af udvidede muligheder på arbejdsmarkedet

En anden faktor, der har vist sig at have betydning for motivationen, er, hvorvidt man oplever, at en uddannelse vil forbedre ens muligheder på arbejdsmarkedet. Da pædagogmedhjælpere ikke pt. oplever nogen høj ledighed, er det formentlig ikke frygten for at stå uden job, der vil motivere dem. Det er nok snarere mulighed for at få papir på sine evner for evt. at kunne søge en bredere vifte af job på det pædagogiske felt og kunne tage del i flere forskellige opgaver på arbejdspladsen som fx sprogvurderinger, handleplaner og forældresamarbejde. I nogle tilfælde vil pædagogmedhjælpere muligvis kunne frygte, at de kan miste deres job, hvis de tager uddannelsen, da nogle institutioner har begrænset mulighed for at ansætte uddannede medarbejdere pga. lønforskellen. Her vil det formentlig være en fordel, hvis arbejdspladsen på forhånd har mulighed for at garantere fortsat ansættelse.

4.3.3 Faglige forudsætninger og tidligere uddannelseserfaringer

Voksne vil være mere motiverede for at gå i gang med en uddannelse, hvis de oplever, at de har de nødvendige forudsætninger, og omvendt, hvis man er usikker på dette, vil motivationen for videre

uddannelse være mindre. Det kan skyldes svage basale færdigheder inden for fx læsning og skrivning, eller det kan handle om, at det er længe siden, man har gået i skole, og at man derfor kan blive i tvivl om, hvorvidt man kan trives med igen at være i en uddannelsessituation, møde mange nye mennesker osv. Dårlige erfaringer fra tidligere skolegang eller evt. afbrudte uddannelser kan også være hæmmende for motivationen. Også nyere erfaringer fra kurser og efteruddannelse kan påvirke motivationen, således at man får mere lyst til videre uddannelse, hvis man har positive erfaringer fra kurser, man har deltaget i. Det kan både handle om, hvorvidt man har befundet sig godt på selve kurset, og hvorvidt man oplever, at man bagefter har haft glæde af det, man har lært.

4.3.4 Opbakning fra leder og kolleger fremmer motivationen

Flere voksne vil gå i gang med en uddannelse, hvis deres leder opfordrer dem til det, og hvis deres kolleger bakker dem op. Det kan dermed have betydning, hvis en leder tager initiativ til at åbne en dialog om muligheder for uddannelse og til at afsøge evt. barrierer og potentialer. I nogle tilfælde vil vejen til uddannelse være længere, hvis medarbejderen fx mangler formelle kvalifikationer for at starte på merituddannelsen, og her kan en opbakning fra leder have betydning, fx ved at tage initiativ til at lægge en langsigtet udviklingsplan, der på sigt kan føre til, at medarbejderen kan tage merituddannelsen. Ligeledes kan det være af betydning, om der generelt er en positiv stemning omkring uddannelse på arbejdspladsen.

4.3.5 Særlige forhold for sporskiftere?

Da sporskifteuddannelsen endnu er ret ny, foreligger der ikke systematiske undersøgelser af, hvad der motiverer personer med en gennemført bachelorgrad til at skifte spor og blive pædagoger. Det er rimeligt at antage, at en række af de samme faktorer gør sig gældende, men i forskellig grad. For personer, der kommer fra ledighed, er muligheden for mere stabil beskæftigelse formentlig blandt de motiverende faktorer. Der har dog også været eksempler i medierne på personer, der har valgt sporskifte, selv om de havde et vellønnet job, fordi de oplever det pædagogiske arbejde som mere meningsfyldt. I forhold til uddannelsens faglige krav må det formodes, at de færreste personer med en gennemført bacheloruddannelse er bekymrede for, om de har de faglige forudsætninger for at gennemføre pædagoguddannelsen.

5 Styrket gennemførelse af pædagoguddannelsen

Udover at se på rekrutteringspotentialer til pædagoguddannelsen og meritpædagoguddannelsen er det også relevant at se på, hvor stort potentiale der er i at reducere frafaldet fra uddannelsen.

5.1 Hver fjerde falder fra pædagoguddannelsen

Nedenstående tabel 5.1 viser udviklingen i førsteårsfrafald på pædagoguddannelsen.

Tabel 5.1

Førsteårsfrafald på pædagoguddannelsen, optageår 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I gang	4.946	5.092	5.010	4.937	4.656	4.611
Afbrudt	562	504	601	633	651	848
Afbrudt (andel af årgang)	10,2 %	9,0 %	10,7 %	11,4 %	12,3 %	15,5 %

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Tabellen viser, at frafaldet et år efter studiestart på pædagoguddannelsen har været stigende siden 2017, så det for årgangen, der blev optaget i 2021, lå på knap 16 %. Nye tal for 2024 viser et lignende billede med andel på ca. 15% (Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2024.)

Tabel 5.2 viser det samlede frafald efter fire år for den årgang, der blev optaget i 2018.

Tabel 5.2

Gennemførelsesstatus på pædagoguddannelsen

	Optagne i 2018	Procent
Færdiguddannet i 2022	3.395	60,5 %
I gang	766	13,7 %
Afbrudt	1.450	25,8 %
Total	5.611	100 %

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Tabellen viser, at blandt de 5.611 pædagogstuderende, som startede i 2018, er 3.395 studerende (60,5 %) blevet færdiguddannet inden for fire år. Yderligere 766 af de studerende (13,7 %) er fortsat i gang med uddannelsen, og 1.450 af de studerende (25,8 %) har afbrudt uddannelsen. Dvs. at omkring hver fjerde studerende falder fra i løbet af fire års studie. Omkring halvdelen af de studerende, der afbryder uddannelsen, falder fra inden for et år efter studiestart (Danske Professionshøjskoler, 2023b). Det er værd at bemærke, at frafaldet på pædagoguddannelsen er lavere end på professionsbacheloruddannelser og akademiske bacheloruddannelser generelt (Danske Professionshøjskoler, 2023b), men også at det er stigende.

5.2 Studiestart, trivsel og praktikken er vigtig for gennemførelse

I det følgende trækker vi på EVA's undersøgelser af frafald og gennemførelse på videregående uddannelser generelt og EVA's undersøgelser af særlige forhold vedrørende pædagoguddannelsen, for så vidt angår praktik og specialpædagogisk støtte.

5.2.1 Socialt studiemiljø og fagligt engagement fremmer gennemførelse

Generelt ved vi fra tidligere undersøgelser af studielivet på videregående uddannelser, at der er en stærk sammenhæng mellem fagligt engagement og social tilknytning og de studerendes frafaldsrisiko (EVA, 2020a). Det faglige engagement betegner både den studerendes vurdering af, hvor interessant og brugbart det faglige indhold på uddannelsen er, men også den studerendes egen indsats ift. den opmærksomhed og de strategier, der bruges til at indhente viden på uddannelsen. Den sociale tilknytning betegner de studerendes oplevelse af at høre til eller være tilknyttet en gruppe af andre studerende på uddannelsen. Studiestarten er en særlig vigtig periode. For mange studerende er de flyttet til nye byer for at studere, og oplevelsen af nye venskaber og en følelse af at passe ind og have et netværk på studiet er derved af stor betydning, ellers kan det ende i et fravalg af uddannelsen, hvis de førnævnte faktorer ikke er opfyldt og lever op til forventningerne (EVA, 2021; Danske Professionshøjskoler, 2022). I tilrettelæggelsen af studiestarten er det vigtigt at være opmærksom på, at ikke alle studerende er til stede helt fra starten. I løbet af det første semester optages løbende studerende via efteroptaget, dvs. studerende, som ikke i første omgang har søgt ind på pædagoguddannelsen, men som søger ind, i det omfang der er ledige pladser. Det kan dreje sig om op mod 15 % af en årgang (UFS, 2023).

5.2.2 Stress og mistrivsel udfordrer gennemførelse

Generelt set er mistrivsel og stress faktorer, der øger risiko for frafald på de videregående uddannelser. En undersøgelse fra 2019 peger på, at studerende, der oplever udfordringer med mistrivsel og stress, kan resultere i frafald blandt studerende. Udfordringerne kan både udspringe af personlige forhold såvel som forhold på studiet. Stress påvirker motivationen for studiet blandt de studerende og, i forlængelse af dette, frafaldsrisikoen. Stress påpeges især som fremkommet af faglige

krav på uddannelsen, tidspres samt uklarhed over, hvilke krav de studerende skal leve op til på studiet (EVA, 2019a).

5.2.3 Uddannelsens faglige niveau kan både være for højt og for lavt

Oplevelsen af uddannelsens kvalitet kan resultere i frafald blandt nogle af de studerende. I en undersøgelse foretaget af Uddannelses- og Forskningsministeriet angiver 52 % af de frafaldne på pædagoguddannelsen således, at kvaliteten af undervisningen i nogen eller høj grad har været medvirkende til deres beslutning om at afbryde uddannelsen, mens 44 % angiver det faglige niveau. Frafaldet er endvidere højest blandt studerende med gymnasialt gennemsnit over 10 (Danske Professionshøjskoler, 2023). Sagt med andre ord oplever en række studerende på pædagoguddannelsen, at det faglige niveau er for lavt og mindre krævende end forventet. Det sår tvivl, om uddannelsen i høj nok grad ruste til et snarligt arbejdsliv som pædagog. Omvendt er der studerende, som dropper ud af uddannelsen grundet, at det faglige niveau er for højt, og uddannelsen fremstår for teoretisk (EVA, 2018, 2023; Danske Professionshøjskoler, 2023).

5.2.4 Praktikken påvirker studerendes lyst til professionen

EVA's undersøgelse fra 2022 viser, at for 19 % af de pædagogstuderendes giver deres oplevelse af praktikken dem mindre lyst til at arbejde inden for professionen efter endt uddannelse (EVA, 2023c). Oplevelserne i praktikken, som påvirker lysten til at arbejde inden for professionen, handler blandt andet om arbejdsmiljø, negative oplevelser med kolleger eller borgere, og at koblingen mellem teori og praksis er udfordret. Derudover kan det handle om oplevelser med manglende vejledning og manglende mulighed for sparring i forbindelse med praktikken samt oplevelser af at være billig arbejdskraft eller praktisk gris (EVA, 2023c).

5.2.5 Rettidig støtte til studerende med funktionsnedsættelser

I 2020 var ca. 15 % af de studerende på professionshøjskolerne registreret som modtagere af enten handicap-SU- eller specialpædagogisk støtte (SPS).² Begge disse støtteformer tildeles studerende, som har en dokumenteret funktionsnedsættelse. Gruppen af studerende med funktionsnedsættelser er meget bred og dækker over en række fysiske funktionsnedsættelser, psykiske funktionsnedsættelser (angst, ADHD, autisme mv.) såvel som ordblindhed. Studerende med ordblindhed udgør den største gruppe, og en del af disse har desuden en psykisk funktionsnedsættelse (Uddannelses og Forskningsministeriet, 2022b).

Gruppen af studerende med funktionsnedsættelser er mere udsat for stress og mistrivsel og bliver generelt forsinkede i deres studier i højere grad end studerende uden funktionsnedsættelse. Dog tyder en undersøgelse blandt ungdomsuddannelseselever på, at hvis de studerende får korrekt og rettidig støtte, kan de gennemføre deres uddannelse på højde med medstuderende (EVA, 2019b).

² Vi har ikke de specifikke tal for antallet af studerende med funktionsnedsættelser på pædagoguddannelsen, men det forventes at være på niveau med eller højere end de øvrige professionsuddannelser.

Praktikken er en særlig udfordring, idet nogle studerende med funktionsnedsættelser oplever, at tilrettelæggelsen af praktikforløb forhindrer dem i at kunne gennemføre praktikforløbet. De pædagogstuderende kan søge om nedsat tid i praktikken, hvis de har et skånebehov, som ikke kan afhjælpes på anden måde, og hvis professionshøjskolen vurderer, at den studerende kan opnå læringsmålene for praktikperioden uanset det reducerede timetal. Nogle institutioner oplever, at nogle praktiksteder ikke har ressourcer til at modtage studerende med funktionsnedsættelser (Uddannelses og Forskningsministeriet, 2022b).

6 Uddannede pædagoger i daginstitutioner

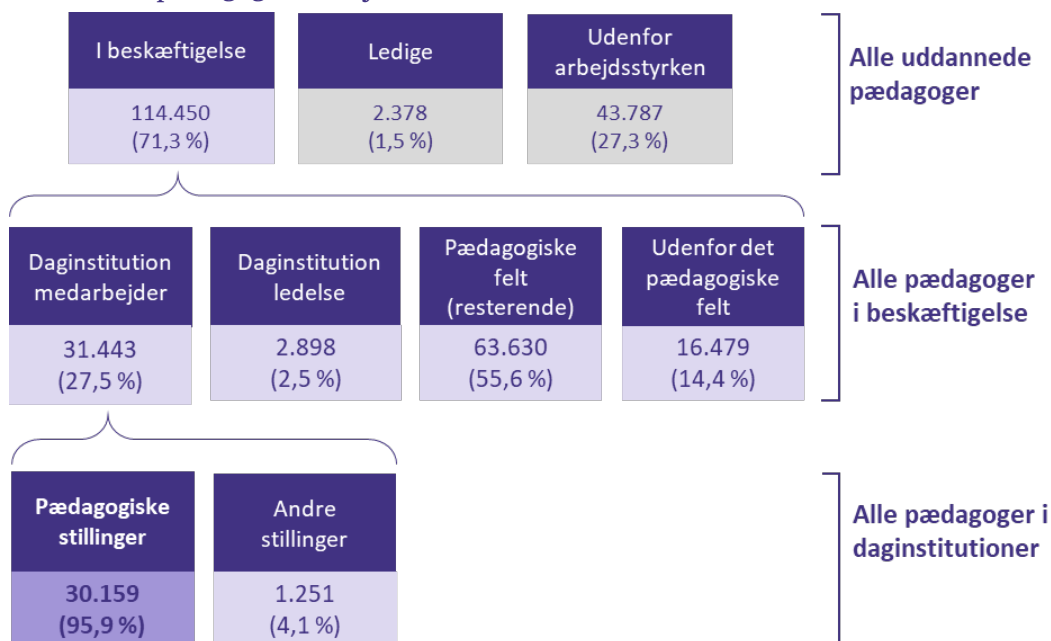
I arbejdet med at få flere pædagoger i daginstitutioner er det væsentligt at se på de omkring 30.000 uddannede pædagoger, der allerede arbejder i dagtilbud. For det første er det vigtigt at understøtte deres fortsatte faglige engagement, så de bliver i faget. For det andet kan det være relevant at se på, om nogle af dem, der i dag arbejder på deltid, kan motiveres for at arbejde flere timer.

6.1 Tal om pædagoger i daginstitutioner

Hvert år kommer ca. 3.000 nyuddannede pædagoger ud på arbejdsmarkedet, og omkring hver tredje får sit første job i dagtilbud – men ca. halvdelen har forladt dagtilbudsområdet inden for de første ti år på arbejdsmarkedet (DEA, 2023).

Figur 6.1 viser arbejdsmarkedsstatus for alle uddannede pædagoger. For pædagoger i beskæftigelse viser figuren, hvor mange der arbejder i daginstitutioner, i det øvrige pædagogiske felt eller uden for dette.

Figur 6.1
Uddannede pædagogers arbejdsmarkedsstatus

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Note: Arbejdsmarkedsstatus er målt ultimo november 2021. Personer, der sidenhen har taget en anden videregående uddannelse og arbejder uden for det pædagogiske felt, medtages ikke som pædagog. Daginstitutioner omfatter vuggestuer, børnehaver og aldersintegrerede institutioner. Dagplejer indgår dermed ikke. "Andre stillinger" inkluderer ikke pædagogiske arbejdsstillinger (f.eks. ejendomsinspektør, kontorarbejde, elektriker) blandt pædagoguddannede personale i daginstitutionerne. Ledelse og specialpædagoger er heller ikke inkluderet i pædagogisk personale. "Uden for arbejdsstyrken" dækker over seniorer og studerende.

Figuren viser, at lidt mere end hver fjerde pædagog i arbejdsstyrken arbejder i pædagogiske stillinger i dagtilbud, nemlig 30.159 personer. Dertil kommer 2.898 pædagoger, som har lederstillinger i dagtilbud, og 1.251, som arbejder i andre stillinger.

6.2 To ud af tre pædagoger i daginstitutioner er på deltid

Tabel 6.1 viser ugentlig arbejdstid for pædagoger i daginstitutioner.

Tabel 6.1
Antal og andel deltids- og fuldtidsansatte pædagoger i daginstitutioner

Pædagoger	0-19 timer	20-27 timer	28-31 timer	32-36 timer	Fuldtid	I alt
Andel	2 %	2 %	15 %	46 %	35 %	100 %
Antal	463	676	4.455	13.896	10.669	30.159

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Note: Målet fra november er beregnet efter tilstandsgrad (gns. timer i arbejdet) i november 2021 (opgørelsestidspunktet).

Tabellen viser, at 10.669 pædagoger (35 %) arbejder fuldtid, dvs. 37 timer om ugen, mens de resterende (sammenlagt 65 % eller 19.490 personer) arbejder mindre end det. Særlig stor er gruppen af pædagoger i daginstitutioner, som arbejder mellem 32-36 timer om ugen i gennemsnit. Det handler om 13.896 pædagoger (46 % eller knap halvdelen af alle pædagoger i daginstitutioner). 15 % eller 4.455 pædagoger arbejder mellem 28-31 timer om ugen.

6.3 Hver femte pædagog er over 55 år

Tablet 6.2 viser fordelingen af pædagoger over 55 år.

Tablet 6.2
Fordeling af pædagoger på mindst 55 år i daginstitutioner

	55-60 år	60-64 år	65 år+	Samlet
Antal	2.952	2.423	339	5.714
Andel	52 %	42 %	6 %	100 %

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Der er 5.714 pædagoger ansat i dagtilbud, som er 55 år eller derover. Det svarer til, at 19 % af pædagogerne ansat i daginstitutioner er over 55 år. Omkring halvdelen er mellem 55 og 60 år, mens 42 % er mellem 60 og 64 år. 6 % af pædagoger er 65 år eller ældre.

6.4 Nærværende ledelse og stabile kolleger motiverer

Litteraturen peger på en række faktorer, der motiverer pædagoger i deres arbejde. Følgende faktorer fremstår som vigtige for alle på tværs af anciennitet:

- Faglig og nærværende ledelse. Et godt samarbejde med ledelsen er af stor betydning for, at pædagoger ser sig selv blive i jobbet. En anerkendende og nærværende ledelse er med til at præge både trivsel og arbejdsglæde blandt de ansatte. Samtidig peger litteraturen på, at et dårligt forhold til ledelsen er en primær årsag til opsigelse blandt pædagoger. Dette kan skyldes manglende tillid, anerkendelse eller påskønnelse fra lederen (Københavns Kommune, 2022).
- Stabile kollegarelationer. En fast kollegastab med kollegaer, man har et godt samarbejde med og kendskab til, er en af de helt store årsager til, at pædagoger bliver i et job. Især aspektet med faste kollegaer, der derved har godt kendskab til børn, rutiner og opgaver, er af stor betydning (VIVE, 2022).
- Mulighed for faglig udvikling og kompetenceudvikling er generelt noget, der motiverer for at blive i jobbet. Dog peges der på, at færre pædagoger deltager i formel efter- og videreuddannelse (EVA, 2020a; VIVE, 2022; UCL, 2022).
- Fysisk og psykisk arbejdsmiljø. Både det fysiske og psykiske arbejdsmiljø har betydning for, om pædagoger oplever, at de kan holde til at arbejde i dagtilbud. Af udfordringer med det fysiske

arbejds miljø er det især støj, og hvad det psykiske arbejds miljø angår, er det især oplevelsen af arbejds pres, der udfordrer. Således oplever 37 % af pædagoger, at de i høj eller meget høj grad kan udføre arbejdet i tilfredsstillende kvalitet, hvilket placerer dem næstlavest blandt alle de undersøgte jobgrupper (Arbejdstilsynet, 2022; VIVE, 2022).

6.4.1 Indflydelse, organisering og faglighed motiverer til flere arbejdstimer

I regi af KL og Forhandlingsfællesskabet foregår den tværkommunale indsats ”En fremtid med fuld tid”, hvor arbejdspladser i 40 kommuner udvikler og afprøver løsninger, der gør det attraktivt at gå op i tid. Indsatsens midtvejsevaluering konkluderer på tværs af de involverede områder, at følgende faktorer fremmer motivationen for at gå op i tid:

- Indflydelse og fleksibilitet – fx muligheden for at have indflydelse på, hvornår på ugen ens arbejdstid placeres
- Organisering af arbejdet – fx klar struktur og tydelige roller
- Faglighed – fx øget fagligt handlerum, faglige fællesskaber og kompetenceudvikling.

Midtvejsevalueringen fremhæver vigtigheden af lokal dialog om arbejdstid, mulighed for prøvehandling og løsninger, der passer til den lokale kontekst. Det fremgår dog også, at medarbejdere ikke alle steder er på deltid efter eget ønske, men også pga. lokale økonomiske rammer. Derfor er opbakning fra ledelseskæden central.

6.4.2 Dialog kan afbøde praksischock for nyuddannede

Specifikt for nyuddannede pædagoger peger litteraturen på, at de kan opleve et såkaldt praksischock, når de træder ind på arbejdsmarkedet. Praksischock dækker over, at de nyuddannede føler sig overvældet af arbejds pres og ansvar, når de starter i deres første job. De kan opleve praksis som fyldt af modsatrettede krav, at rammerne i hverdagen ikke gør det muligt at bedrive pædagogisk arbejde på en måde, som de finder fagligt tilfredsstillende, og at deres uddannelse ikke har forberedt dem på de udfordringer, de møder i praksis. Litteraturen peger på, at det er vigtigt, at nyuddannede, som træder ind i deres første job, får tid til at lære arbejdspladsen at kende og får mulighed for at stille spørgsmål og indgå i en kollegial dialog (Lind, 2019; VIVE, 2022).

6.4.3 Fleksibilitet og anerkendelse får seniorer til at blive længere

Seniorer, der fortsat er i job efter pensionsalderen, motiveres af muligheden for et aktivt og engageret liv, hvor arbejdet som pædagog stadig er meningsfuldt for dem, og hvor kollegaer og ledelse anerkender og værdsætter deres arbejdsindsats. Opsamlende kan det siges, at når mening, balance og den fysiske mestring går hånd i hånd opstår motivationen for at blive længere (VIVE, 2017; BUPL, 2016).

Litteraturen peger på, at pædagogarbejdet stiller både fysisk og psykisk større krav end det gennemsnitlige job, og kombinationen får pædagoger til at forlade arbejdsmarkedet tidligt. I forhold til

psykisk nedslidning peges der på, at manglende hænder til det pædagogiske arbejde resulterer i stress og dårlig samvittighed over ikke at kunne udføre det pædagogiske arbejde ud fra de principper, de mener er nødvendige for børnene. I den forlængelse peges der på, at glæden og stoltheden over det arbejde, der udføres, falder og det præger i sidste ende arbejdsglæden negativt (BUPL, 2016). Samtidig resulterer mange fysisk krævende opgaver, som tunge løft og dårlige arbejdsstillinger, i fysisk nedslidning blandt pædagoger, der ender i tidlig tilbagetrækning.

Muligheden for at arbejde mindre er en væsentlig faktor for målgruppens motivation for at blive på arbejdsmarkedet længere. Flexibiliteten ved færre arbejdstimer er en vigtig brik i at få flere arbejdstimer ud af ældre pædagoger, peges der på i litteraturen. Mulighed for flere seniordage/seniorfridage, mulighed for at gå på nedsat tid/deltid samt muligheden for længere ferier er alle gennemgående faktorer, der kan motivere pædagoger til at fortsætte i arbejde (Andersen et al., 2023). Ønsket om nedsat tid hænger uløseligt sammen med den fysiske og psykiske nedslidning, der peges på som den største årsag til frafald blandt ældre pædagoger.

Appendiks A – Litteraturliste

Andersen, L. L., Sørensen, O. H., Meng, A., & Sundstrup, E. (2023). *Motiver, muligheder og barrierer for et længere arbejdsliv i Danmark*. København: Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.

Arbejdstilsynet. (2022). *National Overvågning af Arbejdsmiljøet blandt Lønmodtagere*. København: Arbejdstilsynet.

Arbejdernes Erhvervsråd. (2022). *Rekrutteringspotentiale til meritpædagoguddannelsen*. København: Arbejderbevægelsens erhvervsråd.

BUPL. (2016a). *Tema: Pressede seniorer I: Børn og unge 47(12)*, s. 11-21. København: BUPL – Børne- og UngdomsPædagogernes Landsforbund.

BUPL. (2016b). *TEMA: Slidt ned på jobbet. Hver fjerde pædagog overvejer at sige op*. København: BUPL – Børne- og UngdomsPædagogernes Landsforbund.

Børne- og Undervisningsministeriet. (2020). *Aftale mellem regeringen og Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet om minimumsnormeringer*. København: Børne- og Undervisningsministeriet.

Børne- og Undervisningsministeriet. (2023). *Fakta om rammer for udmøntning af opkvalificeringspuljen på dagtilbudsområdet for 2023-2025*. København: Børne- og Undervisningsministeriet.

Christoffersen, M. N., Højen-Sørensen, A-K., & Laugesen, L. (2014). *Daginstitutionens betydning for børns udvikling. En forskningsoversigt*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Danske professionshøjskoler. (2022a). *Unge tanker om studievalg. En analyse af unges valg og fravalg af uddannelserne til pædagog, lærer, sygeplejerske og socialrådgiver*. København: Danske professionshøjskoler.

Danske professionshøjskoler. (2022b). *Danmark står over for rekrutteringsudfordringer til pædagog-, lærer-, sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelserne. Analysenotat*. København: Danske professionshøjskoler.

Danske professionshøjskoler. (2023a). *Fakta om pædagoguddannelsen*. København: Danske professionshøjskoler.

Danske professionshøjskoler. (2023b). *Frafald på pædagog-, lærer-, sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelsen. Analysenotat*. København: Danske professionshøjskoler.

DEA. (2023). *Manglen på pædagoger i dagtilbud*. København: Tænk tanken DEA.

Epinion for BUPL. (2021). *Rekruttering til fremtidens velfærd*. København: BUPL – Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund.

EVA. (2015). *Fra ufaglært til faglært*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2018). *Det første år på pædagoguddannelsen*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2019a). *Følelsen af stress blandt studerende. En undersøgelse af forholdet mellem studerendes følelse af stress, motivation og frafald*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2019b). *Evaluering af specialpædagogisk støtte på ungdomsuddannelserne – hovedrapport*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut

EVA. (2019). *Følelsen af stress blandt studerende. En undersøgelse af forholdet mellem studerendes følelse af stress, motivation og frafald*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2020a). *Et nyt perspektiv på faglige og sociale aspekter af studielivet*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2020b). *Pædagogisk personale i daginstitutioner og deres uddannelse*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2021). *Studievalgsbegrundelser: Hvem lægger fokus på hvad i studievalget?* Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2022a). *Valg og fravalg af velfærdsuddannelserne. Analyse af spørgeskemabesvarelser fra studerende med særligt fokus på Region Hovedstaden*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2022b). *Unge overvejelser om at søge ind på læreruddannelsen*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2023a). *Valg og fravalg af uddannelserne til lærer, pædagog, sygeplejerske og socialrådgiver*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2023b). *Erfaringer fra job i sabbatår afskrækker unge fra lærer- og pædagoguddannelsen*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut. Lokaliseret d. 29.02.2024 på: <https://www.eva.dk/videregaende-uddannelse/erfaringer-job-sabbataar-afskraekker-unge-laerer-paedagoguddannelsen>.

EVA. (2023c). *Oplevelse af praktik på uddannelserne til lærer, pædagog, sygeplejerske og socialrådgiver*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2024a). *Kommunernes indsatser for at sikre nok pædagoger i vores daginstitutioner*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2024b). *Professionshøjskolernes indsatser for at øge optag og gennemførelse på pædagoguddannelsen*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2024c). *Virkningsfuld rekruttering af VEU-kursister*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA og VIVE. (2023). *Kvalitet i dagtilbud – national undersøgelse af kvalitet i pædagogiske læringsmiljøer og rammer i kommunale daginstitutioner og dagplejer for 0 til 2 årige børn*. Danmarks Evalueringsinstitut & VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Holmegaard, H. T. (2021). *Anbefalinger til rollemodeller i grundskolen*. Engineer the Future.

Holmegaard, H.T., Ulriksen, L.M., & Madsen, L.M. (2014). *The process of choosing what to study: A longitudinal study of upper secondary students' identity work when choosing higher education*. Scandinavian Journal of Educational Research, 58(1), s. 21-40.

<https://doi.org/10.1080/00313831.2012.696212>

Hutters, C. (2004). *Mellem lyst og nødvendighed – en analyse af unges valg af videregående uddannelse*. Forskerskolen i livslang læring: Roskilde Universitetscenter.

Illeris, K., Katzenelson, N., Simonsen, B., & Ulriksen, L. (2002). *Ungdom, identitet og uddannelse*. Samfundslitteratur.

KL. (2022). *Meritpædagoguddannelsen 1. dec. 2022*. København: Kommunernes Landsforening.

Københavns Kommune. (2022). *God eller dårlig ledelse er afgørende for om pædagoger bliver i jobbet*. Københavns Kommune.

Lind, U. (2019). *Trivsel i daginstitutionens hverdagsliv: et spørgsmål om det kropslige, kollektive og konfliktsuelle*. Roskilde Universitet. Afhandlinger fra Ph.d.-skolen for Mennesker og Teknologi

Nielsen, S. B., & Bøje, J. D. (red.) (2017). *Attraktiv på papiret? Nyuddannede pædagoger mellem akademisering, evidensbaseret professionalisering og omsorgsfuld praksisudvikling*. Roskilde Universitet.

Ofir. (2020). *Pædagoger og jobskifte*. København: Ofir

Uddannelses- og Forskningsministeriet. (2022a). *Optagelsen 2022. Velfærdsuddannelser (folkeskolelærer, pædagog, socialrådgiver & sygeplejerske)*. København: Undervisnings- og Forskningsministeriet.

Uddannelses- og Forskningsministeriet (2022b). *Bedre vilkår for studerende med funktionsnedsættelser. Afrapportering fra Arbejdsgruppen for studerende med funktionsnedsættelser*. København: Undervisnings- og Forskningsministeriet.

Uddannelses- og Forskningsministeriet (2024). *Frafald på professionsuddannelser på velfærdsområdet*. København: Undervisnings- og Forskningsministeriet.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen. (2023a). *Optagelsen 2023 – Oversigt over optagelsen pr. 28. juli*. København: Uddannelses- og Forskningsstyrelsen.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen. (2023b). *Efteroptagelsen 2023 – Optagelsen pr. 1. oktober*. København: Uddannelses- og Forskningsstyrelsen.

VIVE. (2017). *Udskudt tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet – Konsekvenser på de kommunale arbejdspladser*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

VIVE. (2022). *Arbejdskraftmangel og rekrutteringsudfordringer på de store velfærdsområder – Forundersøgelse af eksisterende viden*. København: VIVE – Det nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Appendiks B – Metode og data

Datagrundlag

Analyserne af målgruppernes potentiale er udarbejdet på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og data fra Kommunerne og Regionernes Løndatakontors statistikdatabase. Pædagoger og det pædagogisk personale i daginstitutioner identificeres ved en kombination af uddannelses- og arbejdsmarkedsoplysninger. Oplysningerne hentes fra følgende registre fra Danmarks Statistik og er opgjort i slutningen af 2021.

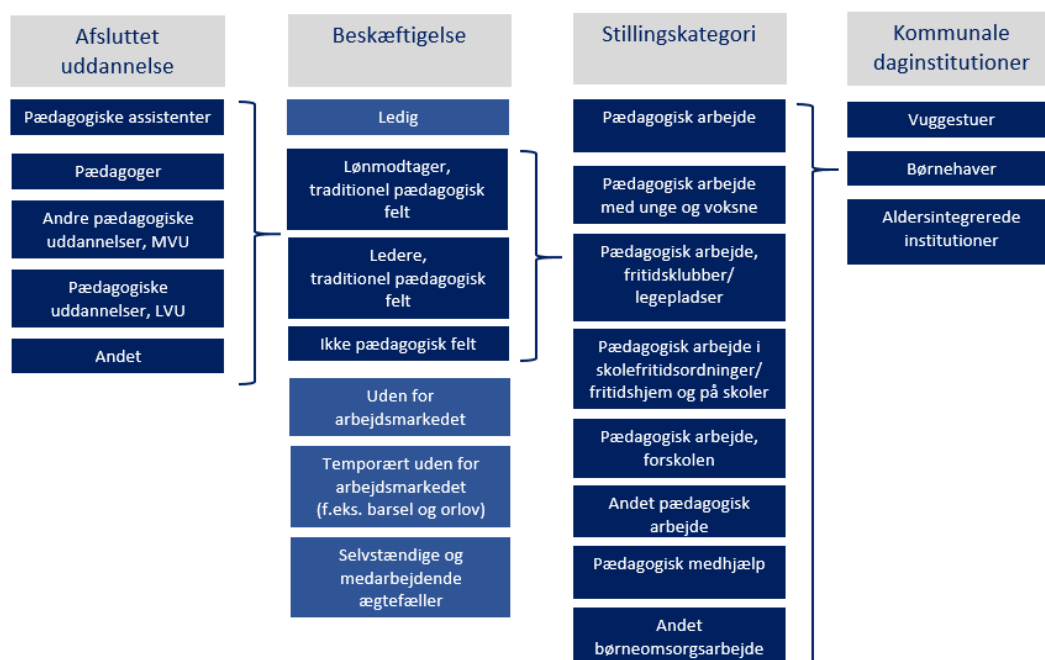
- **Uddannelsesoplysninger:** KOTRE – Komprimeret Elevregister (KOMP3), opgjort august 2022
- **Arbejdsmarkedsoplysninger:** RAS – Registerbaseret arbejdsstyrke, opgjort ultimo november 2021
- **Demografiske oplysninger:** BEF – Befolkningsregister, opgjort december 2021
- **Ledighedsoplysninger:** DREAM.

Afgrænsning af pædagoger og pædagogiske assistenter

Figur A.1 viser afgrænsningen af pædagoger og pædagogiske assistenter fordelt på deres beskæftigelsesstatus, stillingskategori, og hvorvidt de arbejder i de kommunale daginstitutioner. Se tabeller A1-A6 for et fuldstændig liste over uddannelses- og arbejdsmarkedsafgrænsninger.

Appendiks-figur B.1

Afgrænsning af pædagogisk personale i de kommunale dagsinstitutioner

Metode

Statustidspunktet for oplysningerne er ultimo november 2021 (uddannelses og arbejdsmarkedets oplysninger) og december 2021 for befolkningsregisteret (demografiske oplysninger). Her registreres populationens beskæftigelsesstatus, højest fuldførte pædagogisk uddannelse og demografiske oplysninger.

Der medtages oplysninger for alle personer, der er i befolkningen på referencetidspunktet. Kun én observation medtages pr. person. Der afgrænses til en persons primære tilknytning til arbejdsmarkedet ved statustidspunktet. Ens primære tilknytning til arbejdsmarkedet afgrænses ved variabelen *PRIMAER_STATUS_KODE*³ (RAS). Herefter identificeres personernes primære beskæftigelsesstatus (se figur A.1), deres stillingsbetegnelse (se tabel A.4) og deres brancheoplysninger (se tabel A.5).

Arbejdsmarkedsoplysninger knyttes til personernes uddannelsesoplysninger fra KOTRE med følgende afgrænsninger:

- Kun afsluttede uddannelser (AUDD) inkluderes i analyserne.

³ <https://www.dst.dk/da/TilSalg/Forskningservice/Dokumentation/hoejkvalitetsvariable/befolkningens-tilknytning-til-arbejdsmarkedet--ras-/primaer-status-kode>.

- Hvis en person har flere pædagogiske uddannelser, registreres personen udelukkende efter dens højest færdiggjorte pædagogiske uddannelse (dvs. at hvis en person har taget både en pædagogisk assistent uddannelse og en pædagog uddannelse, registreres personen som pædagog).
- Såfremt en person har flere videregående uddannelser af samme uddannelsesniveau, registreres den senest afsluttede uddannelse.
- Hvis en person har taget både en pædagogisk og en ikke-pædagogisk uddannelse *og* arbejder uden for det pædagogiske felt, medtages personen *ikke* i populationen for pædagoger eller pædagogiske assistenter. Hvis personen inden statustidspunktet er vendt tilbage til arbejde i pædagogfeltet, medtages personen i analyserne, selvom personen har en anden videregående uddannelse.

Definition: Pædagoger og pædagogiske assistenter

En person registreres som hhv. pædagog eller pædagogisk assistent, såfremt at de har:

- Færdiggjort en uddannelse fra **hhv.** Appendiks-tabel B.1 og Appendiks-tabel B.2 (pædagoger) **eller** Appendiks-tabel B.3 (pædagogiske assistenter).

*(hvis personen har efterfølgende taget en ikke-pædagogisk uddannelse **og** arbejder uden for det pædagogiske felt, medtages de ikke i populationen).*

En person registreres som pædagog i de kommunale dagtilbud, såfremt at de også har:

- Beskæftigelsesstatus som lønmodtager i det pædagogiske felt (Appendiks-tabel B.4)
- En stillingsbetegnelse (Appendiks-tabel B.5)
- Ansat i en kommunal daginstitution (Appendiks-tabel B.6).

Hvis personen er uddannet til både pædagogisk assistent og pædagog, registreres de som pædagoger.

Afgrænsningstabeller for uddannelses- og arbejdsmarkedsoplysninger

I Appendiks-tabel B.1 og Appendiks-tabel B.2 fremstår afgrænsningen af pædagogernes uddannelsesoplysninger. I Appendiks-tabel B.3 fremstår afgrænsningen af pædagogiske assistenternes uddannelsesoplysninger. Appendiks-tabel B.4-Appendiks-tabel B.6 beskriver arbejdsmarkedsafgrænsningerne for hhv. brancheoplysninger (Appendiks-tabel B.4), stillingsbetegnelser (tabel A.5) og institutionstyper (Appendiks-tabel B.6).

Pædagoger – uddannelseskoder

Appendiks-tabel B.1

Pædagoger – MVU

Kategori	AUDD	Titel
50201510 Pædagog, MVU	815	Pædagog (Rudolf Steiner) (privat udd.)
	816	Børnehave- og fritidspædagog (Rudolf Steiner) (privat udd.)
	3186	Skole- og fritidspædagogik, prof.bach.
	3187	Social- og specialpædagogik, prof.bach.
	3282	Dagtilbudspædagogik, prof.bach.
	5111	Børneforsorgspædagog, småbørnslinje
	5112	Børneforsorgspædagog, almen linje
	5113	Socialpædagog
	5115	Socialpædagog, videreuddannelse
	5120	Socialpædagog, fællesuddannelse
	5444	Pædagog, prof.bach.
	5445	Børnehavepædagog
	5447	Fritidspædagog
50202515 Andre pædagogiske uddannelser	6810	Diakoni og socialpædagogik, prof.bach.
50203020 Pædagogik - MVU	5746	Diplomuddannelse i pædagogik (DPU)
	5747	Diplomuddannelse, psykologi-pædagogisk
	5748	Diplomuddannelse, humanistisk pædagogik (DPU)

Kilde: Uddannelseskoder fra KOTRE - Komprimeret Elevregister (KOMP3).

Appendiks-tabel B.2

Pædagoger - LVU

Kategori	AUDD	Titel
70203020 Pædagogik - LVU	3143	Didaktik, dansk, kand.2år
	3144	Didaktik, matematik, kand.2år
	5740	Pædagogik, kand.2år (DPU)
	5741	Psykologi-pædagogik, kand.2år (DPU)
	5742	Pædagogik faglig, kand.2år (DPU)
	5743	Humanistisk pædagogik, kand.2år (DPU)
	5744	Matematik-nat.-pædagogik, kand.2år (DPU)
	6607	Pædagogik, cand.phil.

Kategori	AUDD	Titel
	6611	Voksenpædagogik, cand.phil.
	6807	Pædagogik, c.mag.
	6811	Voksenpædagogik, cand.mag.
	6880	Læring og forandringsprocesser, cand.mag.
	6881	Uddannelsesantropologi og globalisering, cand.pæd.
	6908	Pædagogik og uddannelsesstudier, cand.mag
	7003	Pædagogik, mag.art.
	7745	Generel pædagogik, cand.pæd.
	7746	Dansk, cand.pæd. (DPU)
	7747	Pædagogisk filosofi, c.pæd.
	7748	Pædagogisk antropologi, c.pæd.
	7749	Pædagogisk psykologi, cand.pæd.
	7750	Pædagogisk sociologi, c.pæd.
	7751	Matematik, cand.pæd. (DPU)
	7753	Lifelong learning, policy - management, kand.

Kilde: Uddannelseskoder fra KOTRE - Komprimeret Elevregister (KOMP3).

Pædagogiske assistenter - uddannelseskoder

Appendiks-tabel B.3 Pædagogiske assistenter

AUDD	Titel
4782	Pædagogisk assistentuddannelse (eud)
5443	Pædagogisk grunduddannelse PGU

Kilde: Uddannelseskoder fra KOTRE - Komprimeret Elevregister (KOMP3).

Appendiks-tabel B.4
Traditionelle pædagogisk felt (AE, 2019)

Brancheoplysninger	Brancheoplysninger
841100	Generelle offentlige tjenester
851000	Førskoleundervisning
852010	Folkeskoler o.l.
852020	Specialskoler for handicappede
853110	Ungdoms- og efterskoler
855900	Anden undervisning i.a.n. (f.eks. aftenskoler, daghøjskoler, computerkurser og personlig coaching mv.)
861000	Hospitaler
871010	Plejehjem
871020	Institutionsophold med sygepleje i.a.n.
872010	Døgninstitutioner for personer med psykiske handicap
872020	Behandlingshjem for stofmisbrugere og alkoholskadede
873010	Døgninstitutioner for personer med fysisk handicap
873020	Beskyttede boliger o.l.
879010	Døgninstitutioner for børn og unge
879020	Familiepleje
879090	Andre former for institutionsophold
81010	Hjemmehjælp
81020	Dagcentre mv.
81030	Revalideringsinstitutioner
89120	Vuggestuer
89130	Børnehaver
89140	Skolefritidsordninger og fritidshjem
89150	Aldersintegrerede institutioner
89160	Fritids- og ungdomsklubber
89910	Foreninger, legater og fonde med sygdomsbekæmpende, sociale og velgørende formål
89920	Flygtninge- og asylcentre
89990	Andre sociale foranstaltninger uden institutionsophold i.a.n.

Kilde: Afgræsning af det pædagogiske felt fra - AE (2019). Branchekoder fra RAS – Registerbaseret Arbejdsstyrke

Appendiks-tabel B.5 Pædagogiske stillinger i daginstitutioner

DISCO koder	Stillingsbetegnelse
234300	Pædagogisk arbejde
234310	Pædagogisk arbejde med unge og voksne
234320	Pædagogisk arbejde, fritidsklubber/legepladser
234330	Pædagogisk arbejde i skolefritidsordninger/fritidshjem og på skoler
234340	Pædagogisk arbejde, førskolebørn
234390	Andet pædagogisk arbejde
531120	Pædagogisk medhjælp
531190	Andet børneomsorgsarbejde

Kilde: Afgrænset efter DISCO koder fra RAS – Registerbaseret Arbejdsstyrke.

Note: Stillingsbetegnelser for dagplejer er ikke inkluderet i afgrænsningen af daginstitutioner, men indgår i det traditionelle pædagogiske felt.

Appendiks-tabel B.6 Kommunale daginstitutioner

Branche oplysninger	Institutionstype
889120	Vuggestuer
889130	Børnehaver
889150	Aldersintegrerede institutioner

Kilde: Institutionstyper – oplysninger fra RAS.

Appendiks C – Supplerende tabeller

Appendiks-tabel C.1

Antal, der fuldfører en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse, 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023	Gennemsnit
Gymnasial uddannelse	49.302	47.990	47.379	46.689	46.397	47.551
- Herunder STX	28.482	27.031	27.201	25.661	25.398	26.554,6
- Herunder HF	6.512	6.887	7.337	7.381	6.846	6.992,6
- Herunder HTX	4.569	4.363	4.389	4.145	4.050	4.303
- Herunder HHX	8.989	8.895	8.695	8.674	9.222	8.895
- Øvrige gymnasiale	750	814	757	828	881	806
Erhvervsuddannelse	26.338	27.048	27.407	27.004	21.699	25.899
- Herunder PAU	1.178	1.000	998	1.158	1.051	1.077
- Herunder SOSU-A	1.313	2.491	2.356	2.447	2.225	2.166,4
Gymnasiale uddannelser, SOSU-A og PAU samlet	51.793	51.481	50.733	50.294	49.673	50.794

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets datavarehus - uddannelsesstatistik.dk.

Note: Gennemsnittet er beregnet over de sidste fem år.

Appendiks-tabel C.2 Potentielle ansøgere til meritpædagog

	PAU/PGU	Pædagogmedhjælpere	I alt
I alt med pædagogisk erfaring	11.305	129.045	140.350
Alle, ekskl. Studerende	9.015	79.590	
-heraf opfylder erfaringskriterie	5.900	14.700	20.595
-Heraf opfylder erfaringskriterie og uddannelseskriterie	5.900	4.140	10.040
-Heraf med gymnasial uddannelse	420	4.040	4.465
-heraf med hf-enkeltfag	100	115	215
-heraf med PAU/PGU	5.900	-	5.900

Kilde: Arbejdernes Erhvervsråd. (2022). *Rekrutteringspotentiale til meritpædagoguddannelsen*.

Note: Potentialet er både undersøgt blandt personer, der har aktuel beskæftigelse på daginstitutionsområdet, og blandt personer, der enten har aktuel beskæftigelse i en anden branche eller ikke er i beskæftigelse, men som stadig opfylder erfaringskravet

Der er endvidere 4.032 pædagoger over 55 år, der er gået på efterløn. Andelen af BUPL-A-medlemmer, der betaler efterlønsbidrag har været kraftigt faldende over de seneste to årtier, hvilket skal ses i sammenhæng med efterlønsreformen. Gruppen af uddannede pædagoger, der er på efterløn, må derfor forventes at blive mindre.

Appendiks-tabel C.3 Antal pædagoger, der modtager efterløn

Pædagoger, der modtager efterløn	2021
Antal pædagoger	4.032

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik. Opgørelsestidspunkt er ultimo november 2021.

Potentielle målgrupper for pædagoguddannelsen og deres motivation

© 2024 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: iStock

ISBN (www) 978-87-7182-735-4

Danmarks Evalueringsinstitut
– analyser, redskaber og udvikling, der styrker uddannelser og
dagtilbud.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

+45 35 55 01 01
eva@eva.dk
www.eva.dk